

HOLISTEN

Medlemsblad for Holistisk Forbund, www.holisme.no. Nr 2/2013.

Vi ønsker våre lesere en riktig God Jul og et godt Nytt år!

Redaktørens spalte

Kjære lesere

Hovedstyret har vedtatt en forenklet utforming av ”dråpe på vei ned mot vannflate med ringer”, altså HoF-logoen. Denne nye logoen samt ny layout av bladets navn er iøynefallende endringer på forsiden.

Den lengste artikkelen i denne utgaven handler om økologisk økonomi. Marianne Skaret har satt seg inn i et tema som burde vies større oppmerksomhet i norsk samfunnsdebatt. Hun har snakket med sjamanen Eirik Myrhaug som er en kapasitet på fagfeltet.

Nok en gang er ritualer tema i Holisten. Jeg syntes det var på tide å minne om noe som er fjernet for mange; den første holistiske konfirmasjonen. Derfor har jeg intervjuet Karine Dybvik- en av dem som sto bak denne begivenheten. Jeg har også pratet med en ung mann som var konfirmant i 2006.

I november avholdt forbundet sitt første gravferds- og sjelesorgsseminar, som vi får smakebiter av i to artikler. Behovet for ritualledere som kan lede gravferd vil trolig øke i fremtiden når tilbudet blir bedre kjent. Sjelesorgtjenesten som Hovedstyret har vedtatt å utvikle vil nok også bli en viktig del av forbundets utadrettede tjenester.

Forbundet arrangerer åpne temamøter i Oslo fem ganger kommende halvår med temaer som holistisk pedagogikk, ritualer og komplementær behandling. Jeg oppfordrer dere til å gjøre møtene kjent blant potensielle tilhørere i vennekretsen, på arbeidsplassen og i familien.

Til sist vil jeg ønske alle et (åndelig)rikt og gledesfylt godt nytt år!

Stephan Koll

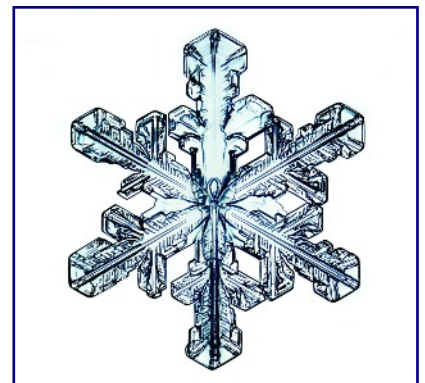
HOLISTEN

**-Medlemsblad for
Holistisk Forbund**

Redaktør: Stephan Koll
Layout: Marianne Skaret
Red medlem: Bjørn Jansen
Forsidebilde: Shutterstock
Redaksjonen forbeholder seg rett til å redigere og forkorte innsendte bidrag. Alle bidrag står for forfatterens regning og uttrykker ikke nødvendigvis Hofs offisielle standpunkter.

Bidrag, gjerne også bilder, mottas med takk til følgende adresser
Maridalsvn. 229A
0467 Oslo
stkoll4@gmail.com
Tlf: 99105367

Holisten nr 1/2014 sendes ut i månedsskiftet april/mai.

Leder

Desember 2013

Tor Aleksandersen

Kjære HoF-medlemmer.

Vi i det nye styret har jobbet et halvt år. Vi har lagt vekt på å videreføre og kvalitetssikre ritualene og å synliggjøre HoF. Jeg er glad for å kunne si at ritualene vi tilbyr:

Navnedag, Konfirmasjon, Bryllup og Gravferd er godt etablerte nå.

I april i år arrangerte HoF et seminar om bryllup til inspirasjon for vigslerne foran bryllupssesongen.

Et seminar om gravferd og sjelesorg ble holdt i oktober. Hovedinnleder her var Anne Blaafladt, spesialsykepleier ved Hospice Lovisenberg. Det ga oss innsikt i at det virkelig er behov for et holistisk syn på hvilken plass døden har i dagens samfunn.

Dette er et stort og viktig arbeid som vi vil følge opp. Vi har også vedtatt å utvikle et tilbud om sjelesorg.

Jeg liker å se på Holistisk konfirmasjon som diamanten i våre tilbud. De tilbakemeldingene vi får fra tidligere konfirmanter og deres foreldre om økt selvtillit og mer voksne barn forteller meg at her har vi virkelig et rituale som hjelper til ved overgangen fra barn til voksen.

Vi planlegger å gjennomføre et undervisningsopplegg for nye veiledere i februar/mars neste år. I den forbindelse har flere tidligere konfirmanter vist sin interesse for å delta som veiledere. Dette synes vi er meget positivt.

Det folk har etterspurt hittil har vært ritualer, men også at forbundet skal være mer synlig. Nå som ritualene er på plass kan vi rette fokuset mot andre temaer fra plattformen. Fra januar starter vi med månedlige, åpne møter om aktuelle temaer som dyrevelferd, ritualer, kvinnehistorie og økologi. Da skal vi ha dyktige og interessante forelesere med etterfølgende samtale.

Vi håper at møtene kan være til inspirasjon for lokallag og andre rundt i landet som har lyst til å sette i gang tiltak i HoF-regi.

Holistisk Forbund er representert i STL som står for Samarbeidsrådet for Tros- og Livssyn. Her møtes representanter fra forskjellige trossamfunn og livssynsorganisasjon er til dialog og for å utarbeide felles

uttalelser i saker som berører oss.

I en tid med fokus på terror og kriger på grunn av religiøse motsetninger og ulikheter, er det viktig å synliggjøre det motsatte - det som bygger bro og forener.

På alternativmessa i november opplevde vi som sto på stand stor interesse for HoF's arbeid. Vi hadde mange gode samtaler med folk som besøkte standen, og fikk noen flere medlemmer. Dette viser at HoF virkelig fyller et behov hos mange mennesker, noe som gir motivasjon til videre arbeid.

Nå går det mot vintersolverv, og jeg vil ønske alle en god Solsnu, god Jul og et innholdsrikt og fredfylt nytt År.

Tor Aleksandersen

Konfirmasjonspioneren

Ut i fra null interesse og kunnskap om ritualer ble hun deltaker på det hun selv kaller en eventyrlig reise. Karine Dybvik var en av dem som skapte det holistiske overgangsritualet for ungdom. Det ble første gang gjennomført våren 2006.

Karine Dybvik, en av hovedarkitektene bak holistisk konfirmasjon

I dag er hun 39, har nylig blitt mor og arbeider som frilans skuespiller. Det faller naturlig å spørre først:

Lot du deg konfirmere, og i så fall: hvordan opplevde du det?

Jeg konfirmerte meg sent på 80-tallet og begynte på statskirkekonfirmasjon i Ullern kirke i

Oslo. Allerede etter det andre møtet fikk jeg en ganske direkte oppfordring om å slutte. Det var et sjokk for meg, men jeg skjønnte etter hvert at konfirmasjonslederen ikke likte at jeg stilte så mange spørsmål. Heldigvis var det ikke for sent å gå over til borgerlig konfirmasjon. Der fikk jeg bli, men opplegget minnet mye om vanlig skole-undervisning og jeg savnet det åndelige aspektet.

Hvorfor ville du bruke tid og energi på å utvikle og gjennomføre en holistisk konfirmasjon?

I utgangspunktet var jeg ikke noe opptatt av ritualer. Da jeg meldte meg inn i 2004 ville jeg gjøre noe aktivt for Forbundet og stilte min arbeidskraft til disposisjon. Jeg ble da henvist til ritualgruppen. Gjennom arbeidet vi gjorde ble jeg bevisst hvor viktige ritualer er for enkeltindivider i overganger i livet, og fikk en sterk motivasjon for ritualer generelt. Vi måtte

bestemme oss for hvilket rituale vi skulle utarbeide først, og så vidt jeg husker var det stor interesse og enighet om å starte med konfirmasjonen. Personlig hadde jeg et ønske om å være med på å skape et bedre konfirmasjonsopplegg enn det jeg hadde erfart selv. Da jeg deltok på konfirmasjons-undervisningen til HEF savnet jeg opplevelsesaspektet og følelsen av transformasjon, noe jeg mener er fullt mulig for ungdom å oppleve i løpet av et godt utarbeidet og tilrettelagt konfirmasjonsopplegg. Jeg savnet å få hjelp til å bli bedre kjent med hvem jeg selv var, og til å tre ut av barndommen og bli voksen. Jeg savnet å bli utfordret mer og å få en egenopplevelse av ting. For meg var det ikke nok å ha lært noe nytt og å ha fått fine gaver.

Hva var deres viktigste mål med å gjennomføre en holistisk konfirmasjon?

Vi antok at holistisk konfirmasjon ville bidra til å synliggjøre Forbundet som livssynssamfunn og plassere Hof i dagens tros- og livssynsbilde. Å satse på konfirmasjon hadde i tillegg en strategisk betydning. Disse ungdommene var jo potensielle medlemmer. Men vi hadde nok ikke gått i gang med å planlegge og gjennomføre konfirmasjonen om det ikke hadde vært

utfordrende og spennende for oss personlig.

Fortell kort hvem som deltok i planlegging og gjennomføring av 2006-konfirmasjonen

Ritualgruppen bestod da jeg ble med i begynnelsen av 2005 av Kikki Gulliksen, Inge Aas, Egil Trohaug, Ellisiv Stifoss - Hanssen, Bente Scott-Amundsen. I løpet av 2005 gikk Egil, Inge og Bente ut av gruppen, og inn kom Elin Bardal og Øyvind Solum. Sentralt i utarbeidelsen og gjennomføringen av det faglige innholdet var Marit Elverland og Gunn Anne Sommersel. De kom fra Tromsø flere ganger og bidro som gjestelærere, samt at de var fagansvarlige for utesittingen på overnattingshelgen. De øvrige som gjennomførte konfirmasjonen var Kikki, Ellisiv, Øyvind, Elin og meg.

Hva og hvem ble dere inspirert av da dere skulle skape et nytt rituale?

Blant annet måtte vi lese oss opp på klassisk riteteori og heltereiser. Det vil si, Kikki leste og la det frem for oss andre, og det var utrolig spennende. Vi lærte masse om hvordan urkulturer på ulikt vis lar sine ungdommer gå igjennom en initieringsprosess for å bli regnet som voksne menn og kvinner. Det interessante var at denne prosessen i alle de ulike kulturene inneholdt de samme tre fasene: Ungdommen må forlate stammen og begi seg alene ut i det ukjente. Dette kalles separasjonsfasen. Underveis, i liminalfasen, utsettes hun for diverse prøvelser og utfordringer. Til sist, i integrasjonsfasen, kommer hun hjem igjen og kan nyttiggjøre seg den kunnskap og de erfaringer hun har tilegnet seg. Og hun feires som en fullverdig voksen. Vi ville lage en prosess for våre ungdommer som bygget på dette urgamle mønsteret. Så vi måtte finne aktiviteter som passet for 15-åringer. Og vi lot separasjonsprosessen være høyst

Øverst: To veiledere som reiste helt fra Tromsø: Gunn-Anne Sommersel (til venstre) og Marit Elverland var blandt annet fagansvarlige for utesittingsnatten Nederst: Holistisk Forbunds konfirmanter 2006, -visjonshelg ute i naturen.

konkret: på den første undervisningskvelden ble ungdommen bundet i foten fast til sine foreldre og måtte skjære seg løs fra dem. Det ble mye latter. Men det

var unaturlig at foreldre skulle være tilstede på en undervisningskveld, så øvelsen ble fjernet i det neste konfirmasjonsopplegget (i 2008).

Da ble løsrivelsen symbolisert gjennom et rollespill.

Jeg husker dessuten vi ble veldig inspirert av et foredrag Jone Salomonsen holdt for oss. Hun er prest, forsker og opptatt av ritualer. Jone hadde vært i USA og opplevd et konfirmasjonsopplegg for amerikanske ungdommer. De ble utsatt for prøvelser vi syntes var på kanten av det forsvarlige. Ungdommene ble nemlig kjørt til en storby og skulle klare seg der et døgn uten penger eller kontaktpersoner. Dette var råere enn det vi kunne tenke oss for våre konfirmanter, men det satte tankene våre i sving. Vårt opplegg skulle inneholde en skikkelig manndoms- eller kvinndomsprøve. Vi valgte å la 15-åringene sitte ute alene en natt i skogen.

Det må ha vært spennende for dere å oppleve konfirmanternes reaksjon på denne utfordringen?!

Ja, vi ville at de skulle få muligheten til å oppleve noe utenom det vanlige, noe som kanskje var litt skummelt, samtidig som det måtte være forsvarlig. Vi ville at de skulle få muligheten til å strekke seg og vokse, og oppleve at verden er et trygt sted å være. Jeg husker at det var med stor lettelse og beundring jeg så den ene ungdommen etter den andre møte til festfrokosten morgenen etter. Det hadde skjedd noe med dem. De strålte på en helt annen måte enn jeg tidligere hadde sett, uavhengig av om de hadde vært alene en time eller hele natten. Den ene måtte vi til og med gå å vekke! Hun hadde overrasket seg selv med å sovne på utesitteplassen sin. At ungdommene skulle ha mest mulig egenopplevelse av temaene som ble tatt opp var forresten noe vi la vekt på under hele konfirmasjons-opplegget. Det skulle ikke være for mye teori, for mye intellektuell tilegning. Så

Holistisk konfirmasjon avsluttes med høytidelig seremoni

drømmereiser, rollespill og andre øvelser var viet betydelig plass.

Hvordan fikk dere tak i interesserte ungdommer?

Vi var både flinke og heldige for vi fikk mye mediedekning. NRKs Migrapolis hadde en serie programmer om ulike typer konfirmasjon, og i ett av dem fikk vi presentere den holistiske. I kjølvannet av dette programmet fikk vi oppslag i Aftenposten, Dagbladet, Dagsavisen, Klassekampen og Moss Avis. Det hjalp at vi hadde sendt ut en pressemelding om vårt nye opplegg. Vi fikk også komme til orde på radio, gjennom programmet Mellom himmel og jord. Endel av interessen skyldtes nok at vi brukte ordet konfirmasjon om noe som slett ikke skulle bekreftes. Men det som gav oss de påmeldingene vi trengte var at ungdommer ble

informert av sine ”alternative” foreldre .

Hva gav arbeidet med holistisk konfirmasjon deg?

Som sagt hadde jeg verken kunnskap eller interesse for ritualer da jeg ble med i ritualgruppen. Derfra og til å få være med å skape og gjennomføre noe så meningsfullt og nytt for ungdom var en eventyrlig reise. I overgangsritualer er fest, feiring og gaver viktig, men det handler jo først og fremst om så mye mer. Jeg fikk være med å utløse det jeg vil betegne som et ubrukt potensiale i overgangsritualet ”konfirmasjon” i vår kultur. Ungdommene som meldte seg på i 2006 var en gave til oss som holdt på med dette pilotprosjektet. Heldigvis viste den omfattende evalueringen året etter at vi hadde truffet blink med opplegget vårt.

Interessert konfirmant. Kritisk i dag.

Thor Alexander Almelid valgte HoF-konfirmasjonen fordi den var et interessant alternativ til de to andre tilbudene, som han utelukket. Senere har han beveget seg vekk fra chakraer og troen på det overnaturlige.

Hvordan fikk du vite om holistisk konfirmasjon?

En annonse i Alternativt Nettverk, dagens Visjon, gjorde meg oppmerksom på dette alternativet. Jeg fikk dessuten vite mer på et informasjonsmøte høsten 2005.

Hvorfor valgte du Hofs konfirmasjonstilbud?

Jeg er oppvokst med mors katolske tro og var skeptisk til den. Vurderte en stund å ikke konfirmere meg da verken den kirkelige eller borgerlige utgaven tiltrakk meg. Jeg hadde vært litt interessert i spiritualitet en stund, og syntes HoFs tilbud hørtes interessant ut. Så disse to faktorene var utslagsgivende.

Er det noen høydepunkter fra konfirmasjonsperioden du vil dra fram?

Utesittingen (visjonsvaken) i Østmarka var helt fantastisk. Møtene var jo også spennende med mange interessante temaer. Dessuten satte jeg pris på ledernes åpenhet og at de var så udogmatiske.

Fikk du reaksjoner fra familie og jevnaldrende på at du valgte annerledes?

Jeg fikk støtte fra den nære familien. Min kristne storfamilie var derimot meget skeptisk, men de møtte da opp på avslutningsseremonien. Jeg pratet om konfirmasjonen med nære venner, men fikk inntrykk av at de ikke skjønnte hva det hele dreide seg om.

Er du medlem av HoF i dag eller kaller deg holist?

Nei, ingen av delene. Jeg er de senere årene blitt mer kritisk til det mye i alternativbevegelsen. Chakraer og troen på det overnaturlige er noe av det jeg tar avstand fra. Men jeg har fortsatt sans for ideen om at alle mennesker har noe unikt å bidra med, og jeg mener at omtanke for jordens miljø er det viktigste av alt.

Hvordan har det du opplevde i konfirmasjonsperioden påvirket deg?

Broren min merket at jeg ble mer introspektiv den våren. Perioden var en modningsprosess, og jeg har mange gode minner. Siden den gang har min skepsis til alternativmiljøet økt og jeg har beveget meg vekk fra åndelighet. Men lederne sa jo den gang at om man for eksempel ble muslim senere i livet ville det være helt greit. Poenget var jo at hver konfirmant skulle ha frihet til å velge selv.

Ny lederduo

På landsmøtet 1. juni (det ble unnagjort i løpet av en dag) i år ble det en del utskiftninger i hovedstyret. Av styremedlemmer var Sigrid Gunnarsdatter Frøseth, Stephan H. Koll og Bjørg Veum nye, mens Bjørn Jansen og Jostein Odland ble gjenvalgt.

Anne K. Ramberg-Mohn takket for seg etter 5 års innsats som populær og dyktig leder av HoF. Lone Charlotte Haugland gav stafettpinnen videre etter flere års innsats som styremedlem og siste året som nestleder.

Tor Aleksandersen (64) er forbundets nye leder frem til juni 2014. Han arbeider i studieforbundet Solidaritet, og har hatt mange verv i HoF siden han meldte seg inn. Tor er også en av de mest erfarne rituallederne i forbundet.

Kari Bansal (45) er ny nestleder. Hun er leder for et av NAVs Oslokontorer. Kari meldte seg inn i forbundet fordi det står for et ikke-dogmatisk livssyn som anerkjenner menneskers åndelige dimensjon. HoF har hatt henne som medlem i drøyt halvannet år.

Tor Aleksandersen

Kari Bansal

Ny på forbundskontoret

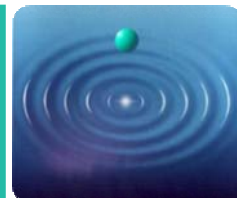
Han er høy, 49 år og har bodd nesten halvparten av livet i Norge. Bare av og til når han snakker kan man fornemme at **Patrik Swanstrøm** er vokst opp i Sverige. Han tiltrådte som organisasjonssekretær 1. august i år. Patrik har ifølge ham selv alltid jobbet med mennesker; i barnehager, i helsevesenet og i skoler. Dessuten har han drevet forlag, utgitt et tidsskrift og holdt kurs sammen med kona. Disse tre siste aktivitetene skyldes at han lenge har vært opptatt av det som fortsatt, i mangel av et bedre ord, kalles alternativt. Det Patrik har vist oss så langt tyder på at hovedstyret har gjort et klokt valg av organisasjonsekretær.

Patrik Swanstrøm

Holistiske Samtaler

Våren 2014

Holistisk Forbund tar debatten!
1 gang i måneden våren 2014.

Holistisk Pedagogikk

Hva vil vi med utdanningen og oppdragelsen av den kommende generasjon? Finnes det andre måter å lære på som bygger på andre verdier enn det tradisjonelle? Er tiden inne for et nytt tankemønster i møte med utfordringene menneskene står over for i dag og i morgen? Holistisk pedagogikk er et pedagogisk paradigme som kan åpne opp for nye tanker rundt et ellers gammelt tema

Onsdag 29. januar kl 19-21

Carina Harsund har arbeidet som lærer i den private skole. Hun har en mastergrad i pedagogikk der hun har fordypet seg i Holistisk Pedagogikk som et nytt pedagogisk paradigme i møte med allmennpedagogikken.

Dyrevelferd

Menneske og dyr har sameksistert i tusenvis av år. Allikevel skjer det overgrep i forhold til dyr og deres velferd. Hva skal til for å lage et bedre samfunn også for dyr?

Onsdag 26. februar, kl 19-21

Innleder enda ikke avklart!

Ritualer og seremonier hva betyr de for oss?

Har ritualer og seremonier fremdeles en stor betydning i vår bevissthet? Er det viktig for meg selv og ha en innflytelse over denne seremonien?

Onsdag 26. mars kl, 19-21

Innleder enda ikke avklart!

Komplementær behandling.

Alternative behandlingsformer og terapier øker for hver dag. Hvordan kan disse formene få innpass i et tradisjonelt helsevesen. Er det mulig å kreve en form for komplementær behandling i tillegg til den tradisjonelle skolemedisinen?

Onsdag 30. april, kl 19-21

Innleder enda ikke avklart!

Hva spiser vi? Hva bør vi spise?

Det finnes idag et mylder av dietter og et mylder av teorier om hva som er bra for oss å spise. Hvordan støtte opp om økologiske produkter og økologisk produksjon?

Onsdag 21. mai, kl 19-21

Innleder enda ikke avklart!

**Alle Samtaler på Unity Senter,
Møllergata 23, Oslo**

Ritualer: å gi og å få

Mennesker søker tilhørighet i grupper, og ritualer hjelper til å binde oss sammen. Ritualene styrker forbindelsen mellom hjernen/fornuften og hjertet. Ved å delta i ritualer både gir vi og mottar kraft. Ritualer er viktigere enn vi kan forestille oss.

Foto: Målfrid Aukland

Vi kaller oss sosiale vesener. Noe driver oss til å søke sammen med andre mennesker. Det har Homo Sapiens gjort fra det oppdaga at det ikke var aleine på denne kloden. Vi kaller menneskene vi føler samhörighet med for venner, gjeng, familie, klan, kommune, organisasjon, parti, nasjon. Samhörigheten er et utgangspunkt for jording, og gir beskyttelse. Det som binder oss så sterkt er opplevelsen av en høyere dimensjon – noe som er større enn summen av de enkelte deltagerne. Noe som er uttrykt i «Sammen er vi sterke», «To hoder tenker bedre enn ett», «Ei hånd å holde i» og mange, mange flere sitater.

”Men hvor kommer hjertet inn i vår verden - hjertet med sin intuisjon kan da ikke bare være til pynt?”

Alle bærer makrokosmos (det ytre univers) i sitt mikrokosmos (indre univers). Det er en forbindelseslinje mellom oss som gjør at vi sanser at vi er biter av samme puslespill. Vi kommer fra samme urkilde og

evolusjonen bringer oss stadig nærmere kilden. Ser vi på jordkloden med dens mangfold kan vi undre oss over hvordan menneskene klarer å overleve. Sett med en rik nordmanns øyne er det uforståelig. Men sett med hjertets øyne aner vi at alle innehar den samme livsgnist i cellene, at alle er skapt i det samme guddommelige bildet og med den samme skaperkraft. Kanskje er det ikke penger som er garantien vår for å overleve, for å leve lykkelig og evig?

Dersom vi tror at vår egen gruppe er den eneste riktige og den eneste som har legitimitet sender vi ut negative tanker.

Disse er negative energier – noe som manifesterer seg som mørke og uro og smerte, ja kanskje sykdom hos oss sjøl. Sløret som gjør at vi ikke ser alt så klart heter EGO. Det er

menneskeskapt og vi har det alle – som en overlevelsestrategi. Et ego som tror det må sloss for å få plass, som anstrenger seg for å bli best, rikest, sterkest og vakrest. Vi strever etter å bli ytre guder.

Egoet skaper angst, hovmod, krig, konkurranse og grådighet. Når er yttergrensen nådd? Når vil vi innse at vi bruker energien vår på feil arena? Når vi stanger mot en mur, møter sykdom og død? Er det sann vi vil ha våre liv? Eller klarer vi ved egen tankekraft å koble hjernens intelligens med hjertets intelligens? Hjernen/intellektet er koblet til vitenskap/logisk tenkning, mens hjertet er koblet til religion og intuisjon. Mange mener at disse to delene av oss ikke må blandes! Men hvor kommer hjertet inn i vår verden - hjertet med sin intuisjon kan da ikke bare være til pynt?

Ritualenes innerste natur er å styrke forbindelseslinjene mellom hjerne og hjerte i oss selv og dessuten knytte oss til våre brødre og søstre - og dermed gi oss kraft. Nasjonaldagsfeiring, fotballkamper, religiøse ritualer, konserter etc. Jo flere som er til stede, jo mer kraft skapes.

Og her kommer vi til mitt budskap. Vi går ikke til et ritual bare for Å FÅ kraft – vi skal vite at vi også går der for Å GI

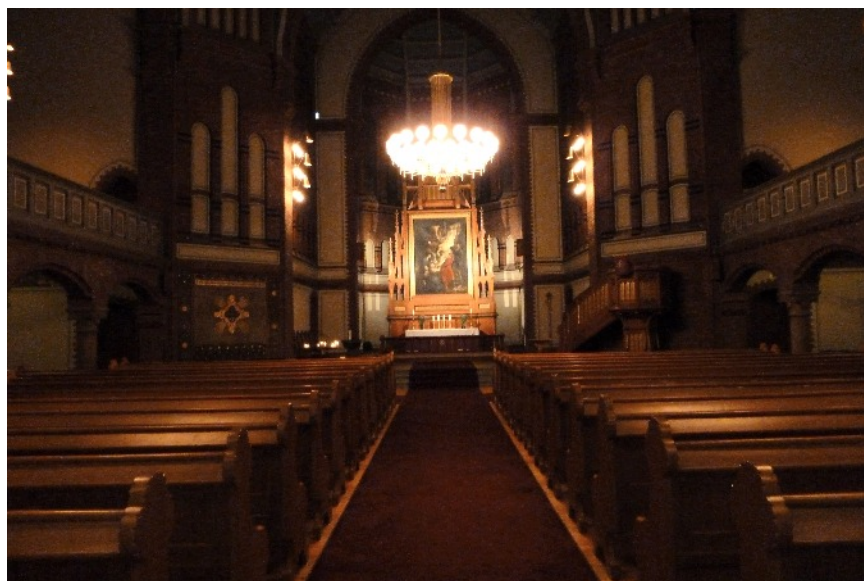
kraft. Vår blotte tilstedeværelse gir kraft til alle de andre deltagerne. Jeg skriver dette i Holisten og retter derfor appellen til deg som leser dette: Så sant det er fysisk mulig for deg så be om å få overvære ritualene våre: Navnefeste, konfirmasjon, ekteskap, begravelse. Og kanskje makter forbundet etter hvert å skape flere ritualer; f.eks. ved skilsmisse, oppbrudd, tap av arbeid og ved andre overganger i livet der en kan trenge støtte.

Vi bør alle være med Å STØTTE felleskapet mellom mennesker gjennom ritualer og rituallignende hendelser. Kirkene har menigheter, fotballklubbene har sine supportere. Ritualenes natur er ikke å støtte egoisme som sier at «Jeg/vi er oss sjøl nok» - eller at jeg pga. misforstått oppfattelse av ordet respekt tror at jeg ikke er ønsket: «De vil sikkert være aleine.» Ritualer er tilstedeværelse av en høyere dimensjon, og jo flere deltagere jo flere mottakere. Tenk når mennesker over hele verden deltar i hverandres ritualer, støtter hverandre i hverdagen og sender ut kjærlighet til alle de møter på sin vei.

Husk logoen vår, som er et bilde på det Eileen Caddy skriver i Dører til ditt Indre (teksten for 13. juli): ” En sten blir kastet ut i vannet og ringene brer seg utover. De begynner med denne ene stenen, de starter fra sentrum. Når du begynner med deg selv, da kan du utstråle fred, kjærlighet, harmoni og forståelse til alle de

Bilde:Når supportere synger, heier, klapper og tar bølgen for laget sitt er det rituallignende handlinger.

Billedtekst: I mange århundrer har nordmenn deltatt i kristlige ritualer i ulike gudshus. Her fra Sagene kirke i Oslo.

sjelene som finnes rundt deg. Sett i gang her og nå. Når du lengter etter å oppleve en bedre verden, så må du handle – ikke bare kritisere andre. Du må se i ditt eget indre, ransake ditt hjerte, rette opp dine feil og finne ditt indre svar. Deretter kan du fortsette fremover med

kraft og styrke og være en virkelig støtte for din neste og alle de sjelene du møter. Forandring begynner i hver enkelt, deretter brer den seg ut i nærmiljøet og videre til hele kommunen, landet og resten av verden.”

Givende gravferds- og sjelesorgseminar

Den 9. og 10. november arrangerte forbundet seminar i Oslo. Målet var å skolere ritualledere i å lede gravferder, og å gi medlemmer som ønsker å bli holistiske sjelesørgere en første innføring.

Av Kari Bansal

Lørdag snakket Anne Blaafldt fra Hospice Lovisenberg om omsorg for mennesker ved livets slutt. Hun øste av sine kunnskaper og av egne erfaringer i møte med mennesker i en svært sårbar livsfase. «Det som er absolutt i møte med døden er at ingen ting er absolutt», var et visdomsord hun delte med oss. Som medmennesker i møte med døende, alvorlig syke må vi ha stor takhøyde og forståelse for at mennesker reagerer ulikt. Det finnes ikke kun en riktig måte å reagere på.

Blaafldt minnet om at de pårørende er i en situasjon som kan være vel så krevende som for pasienten. Det er derfor

Foto: Tor Aleksandersen har nedlagt mye arbeid i utvikling av holistisk gravferd. Tor avholdt Holistisk Forbunds første gravferd 13. Mai 2011.

viktig å huske på de pårørende og å gi dem anerkjennelse for at de klarer å stå "midt i stormen". Hun var opptatt av at vi i møte med de alvorlig syke og deres pårørende ikke må dytte eller påvirke dem i den retningen som vi eller samfunnet mener er den rette. Vi bør heller finne ut hvor den enkelte befinner seg mentalt og emosjonelt og møte ham/henne der, det vil si «Gå i takt» med den enkelte.

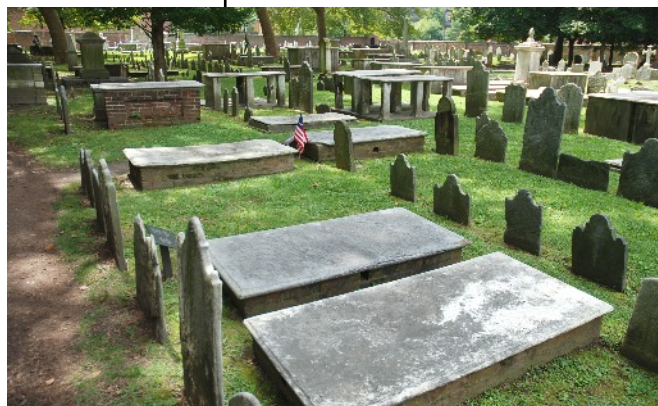
Tor Aleksandersen foreleste om minnetalen og den sentrale rollen denne har i gravferdsritualet. Minnetalen formes i samarbeid med de pårørende, og skal gi et godt bilde av hvem den avdøde var. Med oss på veien fikk vi gode råd og tips om strukturen på talen, og de ulike elementene man bør ha med når den skrives.

Andre dagen fikk vi en gjennomgang av gravferdsloven av Patrik Swanström. Det var godt å få innsikt i de juridiske rammene for gravferden og hva som er gjeldende lov på området. Sist men ikke

Foto: Patrik Swanström orienterer om gravferdsloven.

minst fikk vi god tid til samtale om den oppgaven vi går inn i. Vi delte egne tanker om sorg og død slik at vi kan føle oss bedre rustet til å gjennomføre et gravferdsrituale eller gi sjelesorg til et alvorlig sykt menneske. Takk til Tor for god planlegging og gjennomføring av et viktig seminar.

Minneritualet før urnen eller kisten senkes i jorden og får en gravstein over seg er en viktig hendelse for de pårørende

Illustrasjon: Maleriet av Carl Sundt-Hansen, "En begravelse ombord", henger i Nasjonalgalleriet.

Holisten skrev i høstnummeret i fjor om tros- og livssyns-veiledning ved Oslo-sykehusene, og intervjuet mangeårig medlem av HoF Jan Olav Mjøs om hans samtaler med pasienter i Bergensområdet. Både Jan Olav og representantene for

STLs medlemsorganisasjoner som møter pasienter på Oslo-sykehusene driver det som også kan betegnes sjelesorg, som vil si omsorg for sjelen (fra tysk: Seelensorge). Hovedstyret ønsker å satse på sjelesorgs-arbeide. Det gjenstår imidlertid en del

planleggingsarbeid før denne utadrettede tjenesten kan gjennomføres. Nærmere informasjon vil komme på forbundets nettside og i neste nummer av Holisten.

Red

Fødselshjelper

Du trenger ikke være dyktig skribent for å få inn tekster i Holisten!

Et medlem som hadde sendt meg et manuskript ble overrasket over hvordan teksten hennes forvandlet seg fra noe springende og uklart til tanker med sammenheng og presisjon. Hun slapp å språkvaske teksten, det vil si forbedre den på alle mulige

måter, men kunne overlate det arbeidet til meg. Det er redaktørens oppgave å være fødselshjelper.

Du kan kontakte meg hvis det er et noe du har lyst til å skrive om men ikke vet hvordan. Da kan vi sammen finne ut av det!

Jeg ønsker forslag til temaer og intervjuobjekter, og tar med takk imot meninger om

hva som er bra med bladet og hva som kunne vært gjort annerledes!

Din mening og dine forslag har betydning, og er fine bidrag til å gjøre Holisten bedre.

Du finner mine adresser og mobilnummer på side 3.

Red

I samvær med døende

Refleksjoner fra Anne Blaafladt, sykepleier ved Hospice Lovisenberg. Hun har 30 års erfaring med å møte pasienter i terminalfasen.

Valgt ut og nedskrevet av Patrik Swanstrøm

Fundament/bærebjelke i det å møte død og sykdom:

«Å gi trøst i det trøsteløse, og å gi håp i det håpløse».

Personer i smerte, sykdom og sorg har gjerne atypiske reaksjoner. Dette fordi de mister sitt ”filter”. Det kan for eksempel komme til uttrykk gjennom å være sint, uhøflig og si ting de ikke mener.

I tillegg kan de få en «fiksert persepsjon», de vil si de tror på det de tror på uansett hva andre argumenterer med.

Dessuten går hukommelsen ned i kjelleren. Ambivalens opptrer, og de er lett påvirkelige.

De mister også sans for tid og sted.

Når vi hjelper eller bistår en syk eller sørgende kan små bagateller være meget betydningsfulle. Det kan være lurt å poengtere disse bagatellene for den som er opptatt av dem.

Pasient/pårørende er ikke vanskelige; de har det vanskelig.

Pårørende er ikke alltid familie. De kan være venner eller andre som kjenner pasienten.

Det er din (pasientens) sykdom,

- men vår (de pårørendes) lidelse.

Pårørende får gjerne en containerfunksjon. De får høre det som pasienten ikke sier til andre. Pasienten kan være snill og grei med lege og sykepleier, men sint og skuffet når han/hun møter pårørende, som ofte får dårlig samvittighet.

Barn bør ikke være tilstede i terminalfasen. Derimot er det riktig at de er med ved syning (når liket vises frem). De må «se» at døden er virkelig.

Ved krise; gi fakta-informasjon i et omsorgsfullt klima.

Det er vanskelig for en hjelper å rette opp et dårlig førsteinntrykk. Derfor kan det være lurt å bruke litt tid og omtanke på dette. La pasienten

bli sett og møtt. Bruk vennlighetens språk.

«Ikke dytt», - begynn hvor den andre (den syke) er. Det vil si, ikke kom med altfor mange og gode råd om hva den syke skal/bør gjøre. Begynn med hvordan han/hun har det.

Absolutt ingen absolutter. Det finnes ingen rette svar.

Ta tid til å ta farvel. Den siste gaven de pårørende gir, er å gi slipp.

Gregers Ottesen sier i boken Kreftens gleder;

«åpenhet har vært nøkkelen til alt det gode».

Marianne Davidsen sier; «dødsbevissthet er nøkkelen til livets port».

Urtehjelp mot ymse plager

Holisten har hittil ikke vært et blad der vi skriver om bestemte psykosomatiske utfordringer og hvordan disse kan kureres eller lindres. Det finnes imidlertid en nettside med seriøs, omfattende og dokumentert alternativ behandling av utvalgte sykdommer og plager, fra kviser til HIV/Aids.

Rolv Hjelmstad heter en kunnskapsrik kar som bor i Oppdal og driver firmaet Urtekilden. På www.rolv.no informerer han saklig om blant annet kviser, benskjørhet, tannkjøttproblemer, bihulebetennelse, prostataplager, søvnløshet, kroniske tarmbetennelser, HIV/Aids, vorter og åreknuter. Men han gir også et vell av nyttig og interessant informasjon om legeplanter, urtemedisin og kjerringråd for hver av sykdommene/plagene. Denne alternativinformasjonen har kildehenvisninger til diverse norske og utenlandske bøker. Han gir dessuten andre mer generelle helsetips. Hjelmstad understreker at man må prøve hans råd og tips på eget ansvar, og han anbefaler å holde den legen man går til orientert om at man bruker urtemedisin.

Har Holistens lesere tips om andre alternative kunnskapskilder på nett eller i bokform?

Tinkturer er uttrekk av friske eller tørkede urter i alkohol. Slike tinkturer har ofte en kraftigere virkning enn urteteer.

Purpursolhatt

Rosenrot

Aloe vera

Romersk kamille

Økologisk økonomi: Etisk forsvarlig pengesystem med respekt for naturen

Mange etterlyser alternativer til dagens usosiale, naturødeleggende og kriseutviklende globale økonomi. Eirik Myrhaug er sjaman og mangeårig forkjemper for *økologisk økonomi*. Han påpeker det naturstridige i at penger, som bare er et symbol for verdier, er blitt en vare i seg selv.

En avis fra 1981

Under et politisk arrangement høsten 2011 ble jeg oppmerksom på en mann i samekofte som samlet folk rundt seg og delte ut aviser fra 1981(!). Jeg fikk tak i et eksemplar av den gulnede avisen, som het *Tankenytt*. Den hadde en lang artikkel om *økologisk økonomi*. Artikkelen analyse av forholdet mellom samfunnet, naturen og pengesystemet vårt var tankevekkende og aktuell. Artikkelforfatteren, Eirik Myrhaug, viste seg å være en av pionerene i utviklingen av denne nye helhetlige økonomiske tankegangen.

Liv og lære

Eirik Myrhaug tok utgangspunkt i sine samiske røtter da han utviklet sin nye økonomiske teori. Han er samisk sjaman, og boka om Myrhaug har da også tittelen *Sjaman for livet*. Historien om hans liv viser at det er mulig å fokusere innover i den magiske indre verden av levende

Eirik Myrhaug: ingeniør, sjaman, politisk aktivist og mangeårig forkjemper for økologisk økonomi.

symboler og subtil psykisk energi og samtidig være et jordnært og praktisk orientert menneske.

Alta-saken og oppvåkning av samisk identitet

Myrhaug arbeidet som avdelingsingeniør i Norges Vassdrags- og Energiverk da den historiske Alta-saken brakte løs. I 1978 vedtok Stortinget å bygge ut Alta Kautokeino-vassdraget med en 110 m høy demning. Saken ble voldsomt omstridt og ble en

vekker, spesielt for mange samer i regionen som gjennom krisen gjenopplivet sin samiske identitet. Mange husker slagordet «La elva leve» som inspirerte hele naturvernbevegelsen i Norge, den dramatiske sultestreiken, den sivile ulydigheten og deltakelsen fra rikskjendiser som Arne Næss. Eirik Myrhaug ble etterhvert en sentral skikkelse blant demonstrantene, og ble kjent som «mannen som skiftet side» da han takket farvel til en trygg karriere som anleggsingeniør og sluttet seg til aktivistene.

Samisk naturreligion og naturens husholdning

Samene levde fra gammelt av av reindrift, jakt, fiske og fangst. De fulgte naturens kretsløp og flyttet rundt med reinflokkene. Samenes naturreligion ble kraftig undertrykket og forsøkt utryddet under kristningen og fornorskningen av Finnmark.

Spirituelle forestillinger som i beste fall er blitt betraktet som primitive, og i verste fall som djevelens verk, har i vår tid fått fornyet aktualitet og interesse. Vi har utviklet en kultur i strid med naturen, og har mye innsikt å hente fra kulturer som har levd i nært samspill med naturen.

«*Kontakten med naturen, lese den og høste av den, er det sentrale i det samiske*» sier Eirik Myrhaug. Samenes husholdning var basert på ideen om naturen som levende og

Alta-saken: Foto: Alta-aksjonen 1981. Innfelt: filosofiprofessor Arne Næss bæres bort av politiet.

besjelet. Skog, myr, fjell, steiner, vidder, elver, havene og vannene tilhørte åndene. Den gamle samiske kulturen hadde en etikk i forhold til naturen der balanse og harmoni var nøkkelford. Samenes måte å leve på var preget av respekt og en ydmyk holdning, - i motsetning til vår moderne kultur som er basert på ideen om at naturen er tilgjengelig for utnyttelse.

4. Juni 2010, under overskriften **”Vi forbruker Jorden i en rasende fart”**, refererte Aftenposten en FN-rapport som tegner et svært dystert bilde av utviklingen. 60% av klodens økosystemer er skadet eller ødelagt. Bildet er fra Para i Brasil.

Hvorfor økologisk økonomi?

Eirik Myrhaug sier om bakgrunnen for sitt engasjement:

«Menneskene er i ferd med å bringe naturens husholdning ut av balanse.

-Vi misbruker ressursene og produserer for produksjonens og sysselsettingens skyld, ikke fordi vi har bruk for produktene.

-Vi tviholder på et økonomisk system som før eller siden ender med kræsj.

-Vi tillegger pengene verdi i seg selv og glemmer at vi til syvende og sist er avhengige av naturen omkring oss.»

Språkpioner

Tidlig på syttitallet ble Eirik Myrhaug oppmerksom på manglene ved vår økonomiske tenkning og begynte å engasjere seg i samfunnsdebatten. Vinteren 1973 begynte han å bruke uttrykket *økologisk økonomi* og ble dermed en språkpioner.

Økologisk økonomi er per idag et universitetsfag under utvikling, og vi ser spirene til en ny helhetsorientert økonomi vokse fram.

Den reelle og den relative virkelighet

For å forstå Eirik Myrhaugs analyse av økonomien, er det nødvendig med en innføring i det Myrhaug kaller den reelle virkeligheten og den relative virkeligheten. Han sier: «Mennesket har skapende fantasi. Med den skaper vi en relativ virkelighet (f.eks. pengeøkonomien) som kan være et hjelpemiddel til utvikling innenfor rammene av realvirkeligheten.»

Mistet vi oversikten da vi gikk over fra naturalhusholdning til pengehusholdning?
Reingjeter Klemet fra Karasjok, ser tankefull ut. Foto fra ca. 1920.

Manglende samsvar mellom kart og terreng

Skaper vi et kart som ikke stemmer med landskapet, går vi oss vill. «Vårt nåværende pengesystem har skapt et kart over et landskap som ikke eksisterer,» sier Myrhaug. «Vi har projisert vår skapende energi utad på et ytre blendverk.» Han gir et eksempel: «Penger, som bare er et symbol for verdier, blir vurdert som en *vare* i det tradisjonelle økonomiske systemet.»

Realvirkeligheten regnes feilaktig som sekundær

Myrhaug sier videre: «I vårt nåværende pengesystem blir den relative virkeligheten, »fiktivøkonomien«, regnet som det primære, mens grunnlaget vi produserer ut i fra, altså realvirkeligheten, feilaktig blir regnet som det sekundære. Det primære og det sekundære blir forvekslet, og det er årsaken til vår tids sosiale vanskeligheter, økologiske utfordringer og økonomiske gjelds-problematikk. Erkjenner vi dette, har vi nøkkelen til løsningen av tidens mest brennende spørsmål.»

Han utdyper dette: «Da vi hadde naturalhusholdning, hadde vi ingen vanskeligheter med å skille mellom reelle inntekter og utgifter fordi vi hadde liten mulighet til å overskride de begrensningene naturen gir. Så innførte man penger, og pengehusholdning, og differensieringen i samfunnet begynte. Etter hvert som samfunnet utviklet seg og pengeøkonomien fikk stadig større omfang, mistet vi oversikten over hvilke konsekvenser dette ville ha for realvirkeligheten. Det er bare et tidsspørsmål før vi for alvor må innse at de virkelige verdiene blir

fortrengt til fordel for de uvirkelige systemene. Da vil det økonomiske systemet kollapse.» Et eksempel er oljeutvinningen utenfor norskekysten: «Jo mer vi jobber med å utvinne olje for å bli rike på fiktive verdier (blandt annet *Statens pensjonsfond*), desto mer må vi ofre når oppgjøret med realvirkeligheten setter inn.» (Vi fyller banken med tallverdier, men tømmer oljereservene og bidrar med klimagasser og oljesøl)

Myrhaug gir et annet eksempel på fiktivøkonomi: «Hvis luftkvaliteten i Norge blir så dårlig at vi må ha gassmaske for å puste, blir forurenset luft «verdifull», for da kan gassmasker og luftrenseanlegg bli omsatt med suksess i markedet. I økologisk økonomi derimot, har frisk og ren luft verdi. Når luften blir forurenset reduseres verdien.»

Kjent kar på vei til pengebingen. Skruer har i hvert fall en viss glede av herlige pengebad i håndgripelige mynter, men dagens pengebinger er tall i datamaskiner.

Økonomiske luftslott

Magasiner og aviser applauderer børsvinnerne daglig. Men finanskrisen har vist oss at systemet også har en bakside. Vi trenger ikke kikke lenger enn til Island for et utmerket eksempel. Folk begynner å få øynene opp for at finansøkonomien har skapt kunstige økonomiske luftslott.

Misvisende BNP

Eirik Myrhaug påpekte tidlig at Brutto nasjonalproduktet (BNP) gir et misvisende bilde av den reelle økonomiske utviklingen. BNP tilslører at vi tar ressurser fra naturen sender avfall tilbake.

Etter hvert har det blitt flere kritiske røster, og journalisten Paul Hawken setter det på spissen: *“På det nåværende tidspunkt stjeler vi fra framtiden, selger det i nåtiden og kaller det BNP.”*

Å ta ut og å gi tilbake

«Det man tar ut og gir tilbake til naturen må være i balanse», sier Eirik Myrhaug.

Balansen i de økonomiske regnskapene våre, uttrykt ved kredit og debet, relaterer seg imidlertid ikke til naturen. Vi reduserer realkapitalen, men finner ikke dette uttrykt i regnskapene. Med skylapper for øynene ignoreres kostnader som veltes over på den tredje verden og på framtidens generasjoner.

Økonomisk veksttvang

Det økonomiske systemet vi praktiserer i dag baserer seg på kontinuerlig vekst. Men økonomi basert på endeløs vekst er ikke bærekraftig.

Den økonomiske veksten er blitt en *tvangstrøye*: Myrhaug mener systemet vårt for å tjene penger på penger, *-fiktivøkonomien*, er en av drivkreftene bak denne veksttvangen.

Biodrivstoff er en omstridt “miljøløsning” som beslaglegger verdifulle jordbruksarealer.

”Ressurser på avveie”. Det tar noen tusen år å tilbakeføre dette avfallet til de levende økosystemene.

Vil et teknologisk mirakel redde oss?

I vår kultur er økonomisk vekst knyttet til troen på at et hvert problem har en teknologisk løsning. Dette er en tro som tjener fiktivsystemet og forsvarer ”full gass” lenge etter at tålegrenser er overskredet.

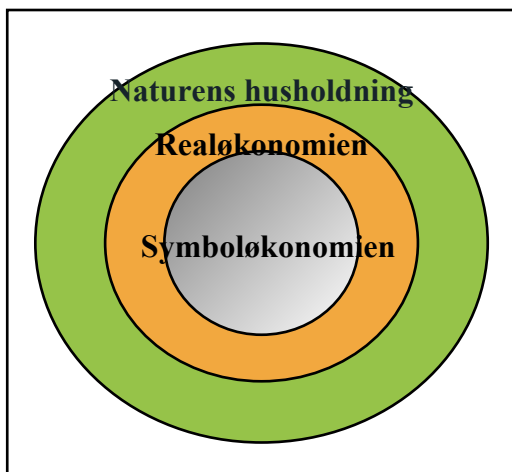
Men teknologien løser ikke alt for oss. Blind mekanisering kan være ineffektivt i et økologisk

perspektiv, og føre til at problemer flyttes omkring i det globale økosystem.

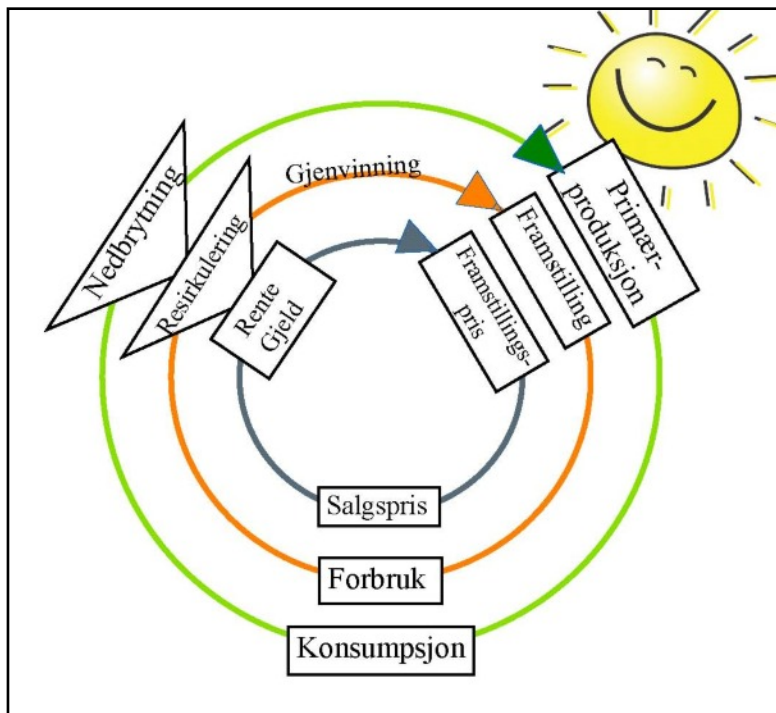
Resirkulering av avfall er viktig og er et skritt i riktig retning. Men, som Myrhaug påpeker, det er dessverre ikke mulig å resirkulere oss ut av alle problemene vi har skapt, fordi mye av avfallet/ forurensningen er av en slik kvalitet at det ikke uten videre kan tas opp igjen av økosystemene.

”Når pengene blir målet”, -her illustrert ved glimt fra musikk-videoen til ”Animals” av rockegruppa Muse.

De tre nivåene som integreres i økologisk økonomi; 1. Naturens husholdning, 2. Realøkonomien og 3 Symboløkonomien (pengesystemet). Kretsløpsmodellen til høyre er sentral i Myrhaugs økologisk økonomi. Den ytterste ringen representerer naturens husholdning. Ordet "konsumpsjon" betyr forbruke/fortære/spise.

Nye økonomiske systemer må utvikles

I et sunt økosystem styres næringsstoffene dit de skal for å gjøre mest nytte. Grenene på trærne bekjemper ikke hverandre. Ei heller organene i kroppen vår. Nye økonomiske modeller må utvikles slik at de blir en hjelp til å styre ressursene dit de gjør mest nytte for helheten av samfunn og økosystemer.

Økonomi og naturens kretsløp

Tradisjonell økonomisk tenkning tar ikke hensyn til naturens

kretsløp. Når vi snakker om "verdiskapning" mener vi menneskenes produksjonen av varer og tjenester. Da glemmer vi at det er naturen som skaper og gjenskaper de grunnleggende verdiene.

Hvis symbolet penger skal være til nytte, bør det representere realitetene i størst mulig grad. «Et økonomisk system må nødvendigvis bli bygd på realvirkeligheten. Og realvirkeligheten er naturens økologiske system.» sier Eirik Myrhaug og illustrerer grunnprinsippene i økologisk økonomi med en kretsløpsmodell. Økologisk økonomi handler om å integrere 3 nivåer, se figur:

1. Naturens husholdning (økologien)
2. Realøkonomien (produksjon/forbruk)
3. Symboløkonomien (penger)

På skolen har vi lært å dele inn næringslivet slik: primærnærings (jordbruk, skogbruk, fiske), sekundærnærings (vareproduksjon) og tertiærnærings (tjenester). Myrhaug vil ha en annen inndeling og kaller de grønne plantenes vekst for primærproduksjonen.

Økologien beskriver naturens kretsløp. En næringskjede kan for eksempel være at små alger spises av fisk, som spises av sel, som igjen spises av isbjørn eller mennesker. Kretsløpet beskriver

også hvordan døde dyr og planter brytes ned til organisk råmateriale. Ressursene i samfunnet bør sirkulere mellom ulike aktører på samme måte som i et økosystem, slik at det som er avfall hos én aktør blir råvare i neste ledd.

I fiktivsystemet har det vist seg å være lønnsomt å frakte fisk fra Lofoten til Kina for pakking, for så å frakte den tilbake for salg i norske supermarkeder. Dette er ikke lønnsomt i et økologisk perspektiv.

I naturens økosystem utnyttes ressursene maksimalt. «Fra et miljøsynspunkt er naturens prosesser langt mer effektive enn menneskenes.» sier Myrhaug. «Naturen skaper ikke forurensning og heller ikke avfall som hoper seg opp.» (...) «I fase tre der pengene skal motsvare resirkuleringen, og der det i naturens kretsløp skjer nedbrytning, hoper pengene seg opp i form av gjeld og formue -som vil bli forrentet.» -Dette bryter med viktige prinsipper i økosystemene, og vi må lære nytten av å avskrive gjeld og fordele formue, sier Myrhaug.

Fra teori til praksis

Foruten utstrakt foredragsvirksomhet, satte Eirik Myrhaug seg fore å sette teori ut i praksis gjennom deltakelse i det nordiske økokommunesamarbeidet. Tidlig på nittitallet initierte han blant annet et forsøksprosjekt med grønt ressursregnskap og byttering på tettstedet Malingsbo i Sverige. En ny bro over elva Hedströmmen ble bygd ved hjelp av «gröna kronor», og prosjektet fikk mye medieoppmerksomhet.

Det er krevende å gå foran utviklingen. Det er gårdsdagens løsninger som gir lønn å leve av, og Eirik Myrhaug levde fra hånd til munn i mange år, mens han formidlet sine kontroversielle tanker. Til slutt møtte han den berømmelige veggen, veggen som ble et nytt vendepunkt i livet hans og en forløsning av de nedarvede evnene som sjaman, -men det er en annen historie.

Takk for en formidabel innsats!

Egen vinning på bekostning av helheten

Verdensøkonomien er basert på en feilaktig ide om at hvis alle aktører jobber for å sikre seg maksimalt utkomme, skaper dette til sammen overflod for oss alle. Investeringer kanaliseres via børsen til de antatt mest lønnsomme investeringsobjektene. «Hvor mye kan jeg vinne med minimum innsats?», tenker mange investorer. Denne holdningen er stikk i strid med kjerneetikken i alle religioner, som er den gyldne regel: «Alt dere vil at andre skal gjøre mot dere, skal dere gjøre mot dem.»

Nestekjærlighet til helhetens beste

En øko-økonom vil ta utgangspunkt i at nestekjærlighet er til helhetens beste. Økonomi er ikke bare matematikk og data. I følge Myrhaug må selvutvikling og utvikling av økonomien gå hånd i hånd. Han sier «Mennesket er verken skapt ensidig godt eller ensidig ondt, men er i en bevissthetsutvikling som fremdeles pågår. Mennesket har et potensial til

å utvikle seg, og når man oppdager sin egenverdi, vil man i stedet for å arbeide for «fiktivsystemet», se seg om etter meningsfylt arbeid i livets tjeneste.»

Vi har mulighet til å korrigere

«Det er økonomien som styrer» sier vi gjerne med et skuldertrekk, som om vi ligger under for naturlover og maktforhold vanlige folk ikke rår med.

Myrhaug har et annet syn på saken: «Vi har muligheten til å korrigere den fiktive økonomiske virkeligheten». «Vi behøver ikke lenger være låst av troen på det fiktive pengesystemet, -det tilhører et gammelt paradigme.»

Selv synes jeg Myrhaug, med sine røtter i samisk tradisjon og spiritualitet, gir en dimensjon til økonomisk tenkning som ikke mange andre kan bidra med. Jeg håper derfor hans drøm om å formidle innsikten i dette tema i egen bok blir realisert. Marianne

Dagblad
et hadde
12.01.20
13 en
reportasje
fra den
den
greske
øya
Ikaria,
hvor
innbygge

rne er mindre syke, har bedre livskvalitet og lever lenger enn resten av verden. Hemmeligheten viste seg å være enkel livsstil og høy grad av selvforsyning.

Fra teori til praksis

Hvordan endre økonomisk tenkning og praksis? Hva kan vi som enkeltmennesker bidra med?

Av Marianne Skaret

En ting er sikkert. Det hjelper å være flere: *Mange bekker små, gjør stor å.* Det er heldigvis flere som er åpne for endringer nå enn da Eirik Myrhaug padlet motstrøms på åtti- og nittitallet! Handelshøyskolen i Bodø tilbyr nå "Master" i økologisk

økonomi, og vi ser spirene til en ny og mer holistisk økonomi vokse fram. Internasjonalt er sentre for "ecological economy" også under utvikling. I Norge er økonomiprofessor Ove Jacobsen og siviløkonom Jacob Bomann-Larsen er aktive med inspirerende foredrag.

Men man behøver ikke å være økonom for å gjøre en forskjell. "The economic man" som kun er opptatt av å maksimere sin egen nytte, er på vei ut. Svenske Söderbaums "political

economic person" (PEP) er på vei inn. Alle er medansvarlige for utviklingen, og alle kan påvirke. Nedenfor har jeg satt opp noen **eksempler** som kan sette tankene i sving, - men det er på ingen måte noen uttømmende eller ufeilbarlig liste. Fyll selv på med flere påvirkningsmuligheter!

Overflod:

"Evnen til å gjøre det du vil gjøre, -når du har behov for å gjøre det."

Social banking: Bankene er viktige! De låner ut penger til mye mer enn boliglån. Gjør banken etiske vurderinger ved utlån, eller låner de ut penger til våpenindustri og miljødeleggende prosjekter? Praktiserer de åpenhet? Noen banker prøver også ut alternative rentesystemer.

(Holistisk Forbund bruker norske Cultura Bank.)

Attac (attac.no), slett u-landgjelda (slettgjelda.no), handelskampanjen.no, therules.org er eksempler på organisasjoner som jobber for mer rettferdig økonomi.

Fairtrade, Svanen og andre merker: Innenfor Fairtrade blir prisene fastsatt gjennom dialog og samarbeid mellom de involverte partene. Forbrukerne i de rike landene betaler mer for produktene slik at produsentenes arbeids- og lønnsforhold kan forbedres.

Deling: Huske gode etablerte løsninger for deling som biblioteker, bil-kollektiver etc.

Byttinger o.a.: Datateknologi gjør det enkelt. 200 er et optimalt antall deltakere.

Nye lure app'er: eksempel: oversikt over containere der folk kan gå på "skattejakt".

"Donate!": Det fleste av oss bruker tjenester, musikk, underholdning, programvare organisasjoner og gode alternative prosjekter på internet som tilbys med tillit til publikum. Vær anstendig, spre god moral i ord og handling, og støtt med noen kroner der det kjennes riktig.

Fagorganisering: Ser vi konturene av en en framtidig utopi vokse fram, der den kollektive modning og visdom vil erstatte interessekampen på sikt? Her må man ha to tanker i hodet samtidig. Fagorganisering er per i dag det mest effektive virkemiddel for

begrensning av imperialismens skadevirkninger.

Mikrokreditt: På begynnelsen av 80-tallet ble "mikrokreditt" etablert som en ny låneordning innenfor "social banking". Bankene tilbød lån til fattige mennesker slik at de kunne komme i gang med egen (småskala) virksomhet.

"Transition towns": bevegelsen oppsto i England i 2005. Målet var å sette i verk tiltak som skulle endre eksisterende byer og lokalsamfunn slik at klima- og miljøproblemene ble redusert samtidig som livskvaliteten til befolkningen økte.

Impulskontroll: "Trengte jeg denne?"

Politiske partier trenger ledige hjerner, hjerter og hender på grasrota!

Hvorfor betaler jeg medlemskontingenten med glede?

Av Bjørn Jansen

Jeg, og sikkert mange med meg, er passive medlemmer i flere foreninger og organisasjoner. Vi har ingen ambisjoner om å ta på oss tillitsverv, eller være aktive på andre måter enn å betale vår årlige kontingent. Den viktigste grunnen for meg til å betale kontingenten i disse organisasjonene er å støtte det ideelle arbeidet organisasjonene driver - som jeg altså mener er viktig. Hvis ikke, hadde jeg jo ikke valgt å være medlem.

Vanligvis er det slik at om man ikke betaler sin kontingent over tid blir man strøket som medlem i en organisasjon. Slik er det ikke i tros- og livssynsorganisasjoner, som for eksempel Holistisk Forbund. Her krever man en skriftlig utmelding. Det betyr at vi mottar offentlig tilskudd for alle registrerte medlemmer. Derfor er vi selvfølgelig takknemlige for alle som velger å beholde sitt medlemskap hos oss, enten de betaler kontingent eller ei.

Men: Vi hadde hatt mye større muligheter til å få realisert vår formålsparagraf og våre årlige virksomhetsplaner om vi også hadde hatt en bedre økonomi enn hva vi har i dag, altså om flere hadde betalt sin medlemskontingent.

Selv har jeg sittet i Holistisk Forbunds hovedstyre i en del år. De vanskeligste situasjonene i styret oppstår ikke når vi diskuterer hva vi vil gjøre, men når vi skal forsøke å finne midler til å realisere våre ambisjoner. Av og til, kanskje litt for ofte, må vi innse at den pengesekken vi har til rådighet ikke er stor nok til at vi

kan gjøre Holistisk Forbund sterkere, mer synlig og mer slagkraftig. Vi mener jo at det forbundet står for er viktig ikke bare for våre medlemmer, men for samfunnet som helhet. Derfor betaler jeg kontingenten til Holistisk Forbund med glede.

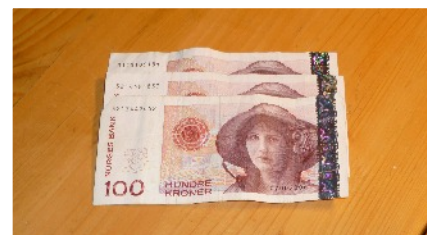
Det hender vi får spørsmålet: «Hva får jeg for kontingenten?»

Svaret er, selv om du ikke har noen ambisjoner om å være aktiv i organisasjonen, at for kontingenten til Holistisk Forbund får du blant annet:

- Først og fremst muligheten til å få være med å støtte opp om en organisasjon med en flott og viktig formålsparagraf og en like god og viktig plattform.
- Medlemsbladet Holisten, som bare blir bedre og bedre
- Rabatter på alle våre seremonier som vigsler, konfirmasjoner, gravferder og navneseremonier.
- Muligheten til å delta på kurs for ritualledere og andre kurs, som selv om du ikke har ambisjoner om å bidra direkte selv, kan være med på å gi deg økt kunnskap og innsikt.
- Stemmerett på vårt årlige landsmøte, der du kan være med på å utforme vår virksomhet og påvirke hvem som skal gjennomføre den.

Bortsett fra organisasjonssekretæren og konfirmasjonskoordinatoren arbeider alle i hovedstyret, lokallagsstyrene, fagutvalget og i Holistens redaksjon uten noen form for lønn eller andre faste godtgjøringer. Det går kontingenten altså ikke til.

Snart er det tid for utsending av giroen for kontingentinnbetaling for 2014. Noen har kanskje allerede fått den. Her er det ikke plass til slagordet «løp og kjøp», men løp og betal kontingenten for å få et ennå mer slagkraftig Holistisk Forbund. Og kom gjerne med forslag til hvordan vi kan utvikle organisasjonen på best mulig måte.

Medlemskontingenten til Holistisk forbund er satt til kr. 300,-.

(Lavinntektskontingent kr. 150,-. -Forbundet holder ikke oversikt over medlemmenes lønn, så man velger selv kontingentsats når fakturaen kommer.)

Barn/ungdom under 18 betaler ikke kontingent.

HoF oppfordrer medlemmer til å aktivisere seg i sitt lokallag eller ta initiativ til å starte nye. Her er kontaktpersoner for noen regioner:

Lokallag og lokallagsledere

OAHO	Oslo/Akershus:	Marianne Westby	oslohof@gmail.com	99707301
NHO	Nesodden/Frogn	Runar Tudok	rtodok@online.no	90912510
SHO	Stavanger		Stavanger@gmail.com	
HHO	Hitra	Roman Lund	romanlun@online.no	72443796
GHOF	Grenland	Aud Eike Hansen	au-eik@online.no	41242104

Kontaktpersoner

Odda/ Haugesund	Målfrid Aukland	m.e.aukland@hotmail.com	45851025
Tromsø	Beate Kvarmo	tromsohof@gmail.com	90126520
Buskerud	Egil Trohaug	etrohaug@yahoo.no	41517302
Lillehammer	Bente Martini	bente_privat@hotmail.com	47230670
Tønsberg/Vestfold	Lone Charlotte Haugland	lonecharlotte@gmail.com	47416505
Skien	Torill Holte	theoline@theoline.no	99157602
Sørlandet	Sigmund Syvertsen	sigmundsyvertsen@yahoo.no	
Bergen	Jan Olav Mjøs	janolav.mjos@gmail.com	

HOLISTISK FORBUND

Postadresse: Postboks 8925, Youngstorget
0028 Oslo

Besøksadresse: Møllergata 23,
0179 Oslo

E-post: sekretaer@holisme.no

Telefon: 22 17 31 00

www.holisme.no

